

Koncepcija razvoja Međunarodnog dječjeg festivala

prijedlog plana

U Šibeniku 02.07.2018. godine

Osnovna ideja Međunarodnog dječjeg festivala – zlatna nit vodilja

Postavljene prije više od pedeset godina temeljne ideje i zamisli koje su utkane u samu bit Festivala i danas djeluju idealistički inspirativno. I više od toga, one i danas zvuče moderno, inovativno i mudro.

Osnovna bit i svrha mogla bi se definirati sloganom: prikazati na jednom mjestu, u jednom gradu, u samo dva tjedna izbor najboljih kulturnih sadržaja stvorenih za djecu, a pri tom tu djecu prometnuti i u aktivne gledatelje i u stvaratelje umjetnosti.

Takva ideja i danas se čini idealističkom i gotovo utopijskom pa ipak njezina vizionarska misija i plemenitost namjere djeluje nadahnjujuće i poticajno.

Da je ta ideja u svojoj iskonskoj formi održiva, dokazala je povijest Festivala koja ga je na tom plemenitom putu održala više od pola stoljeća. Već samo to predstavlja veliku vrijednost. Tako duga tradicija dokazuje da je misija Festivala moguća, provediva i potrebna. Pedeset i osam festivala iza nas dokazuje da on može i mora imati veliku budućnost, dostojnu njegove velike prošlosti.

Stoga svaki razgovor o problemima Festivala i svaki razgovor o planovima za njegovo unaprjeđenje morao bi se uvijek vraćati njegovoj osnovnoj biti i ideji. Ta je ideja kao temelj dovoljno čvrsta, velika i plemenita da može odolijevati brojnim nepovoljnim vremenima, lošim odlukama ili slabije realiziranim sezonama, a da ne bude narušena u svojoj idealističkoj čistoći.

Najveći adut Festivala upravo je njegova neokaljana posvećenost djeci kao onima koji umjetnost upijaju neposredno, bez filtera iskustva ili skepse životnih razočaranja, koji tu umjetnost provlače kroz sebe uz direktne pogodnosti, ugrađuju je u svoju ličnost, u svoje obrazovanje i odrastanje. To je gotovo pa jedinstvena prilika da se za jednu kulturnu manifestaciju može reći da direktno popravlja svijet.

Ona djeci pokazuje kako kroz umjetnost mogu učiti o sebi i svijetu. To kombinira programima u kojima ih iz pasivnih gledatelja (učenika) stavlja paralelno u poziciju aktivnih kreatora (proizvođača) i time im dokazuje da ono što čovjeka inspirira, uzbuđuje, oduševljava i mijenja na bolje može biti proizvod i njihovih vlastitih potencijala.

Kombinacija sadržaja koju je Festival patentirao: prikazivanje programa (predstava, filmova, izložbi) uz radionički program na kojem djeca sama stvaraju dramska, likovna, filmska i literarna djela idealna je formula koje se pokazala višestruko dobitnom.

Tu i takvu bi formulu trebalo neprekidno doradivati, poboljšavati i brusiti, artikulirati i promovirati jer ona sadrži nevjerojatno svježiu misao vodilju: pokažimo djeci visoku kvalitetnu umjetnost, a ujedno - omogućimo im susret s ljudima koji će im pokazati da takvu umjetnost mogu i sami pokušati proizvesti. U tome se krije i cijela nadgradnja te ideje: oni kojima se divimo, uzori, ideali, likovi koji promoviraju samo najbolje vrijednosti u svijetu ne žive samo na pozornici, u pričama ili filmovima, oni odrastaju upravo iz takve djece kao što ste vi ili kao što su bili oni.

Stoga bi kao prvi cilj vezan za budućnost Međunarodnog dječjeg festivala istaknuo: povratak na osnovnu bit, na idealistički temelj Festivala!

Programski sadržaji na Festivalu – mogućnosti i ograničenja

Zadržimo se u ovom prilogu promišljanja o MDF-u razmatranjima o prikazivačkom segmentu programa, dakle o sadržajima koje MDF dovodi na svoje pozornice tijekom održavanja Festivala.

Sadašnji koncept prikazivanja kazališnih predstava i drugih sadržaja na nekoliko mjesta u gradu, kao i program na ulicama i trgovima načelno je odlično zamišljen, no otvara prostor za brojna poboljšanja koja bi zahtijevala organizacijske i konceptijske prilagodbe. Svjestan sam da bi mnoge inovacije bile i financijski zahtjevne, no idealisti u razmišljanjima često koriste slogan: budimo realni – tražimo nemoguće!

Sustav kojim se u posljednjih nekoliko godina biraju predstave koje se prikazuju u glavnom programu festivala ima svoju veliku manu u činjenici da selektori biraju predstave bez da su ih vidjeli, tek na osnovu video materijala, članaka, kritika ili recenzija koje su pojedina djela dobila u široj kulturnoj javnosti, a često se rukovode i onim što je financijski provedivo.

Naravno da bi bilo bolje selektore osobno poslati u misiju traženja odličnih dječjih predstava po svijetu kako bi iste doveli u Šibenik. Jasno je na prvi pogled da je takvo što neodrživo.

No određeno približavanje takvoj misiji „traženja“ najboljih dječjih predstava moglo bi se provesti nizom novih koncepata suradnje s proizvođačima dječjih sadržaja u našoj zemlji i u svijetu.

Za bolji pregled onoga što se za djecu radi u Hrvatskoj zadatak je lagan i traži samo ponešto aktivnije praćenje te scene koja u našoj zemlji i nije velika.

No dovođenje kvalitetnih predstava iz svijeta predstavlja mnogo teži, no ne i neprovediv put za koji postaje neka logična rješenja. Prije svega tu mislim na sustavno stvaranje veza s najjačim festivalima za dječje kazalište u svijetu. Njih je nekoliko u Europi i nekoliko u sjevernoj Americi i Aziji koji svojim reputacijom, tradicijom i umjetničkim ugledom mogu poslužiti kao trajni izvor i pregled najkvalitetnijih sadržaja koji se danas proizvode za djecu. Umjetnički voditelji tih festivala trebali bi prije svega postati prijatelji i pomagači Međunarodnoga dječjeg festivala u Šibeniku te putokaz prema organiziranju i dovođenju najkvalitetnijih svjetskih dječjih predstava u Šibenik. Organizacijska i financijska rješenja za takva gostovanja su komplicirana, ali ne i nemoguća. Pravodobnim dogovaranjem pojedine trupe mogu i same osigurati sredstva za svoj dolazak od vlastitih državnih ministarstava, a veleposlanstva tih država u našoj zemlji mogu poslužiti kao kanali za komunikaciju i pomoć. Međunarodna gostovanja za predstave namijenjene djeci idealan su materijal za traženje financijske potpore i od pojedinih fondova Europske unije kao i od korporacijskih sponzora ili međunarodnih organizacija. Primjerice, međunarodna organizacija Right to Play koja djeluje pri UNICEF-u, a štiti pravo djeteta na igru. Dobivala je milijunske godišnje iznose za svoja djelovanja, radionice i programe, posebno u Trećem svijetu.

Ima brojnih primjera (posebno u propagiranju sporta za mlade) gdje se takve inicijative financijski podržavaju iz raznih izvora. Stoga sam mišljenja da ne treba napuštati ambiciozne ciljeve, već trajno raditi na boljem informiranju i povezivanju s ljudima i organizacijama iz cijelog svijeta. Ne treba odustajati od primarnog cilja koji glasi: dovesti najbolje što se proizvodi za djecu na pozornice Šibenika.

Svjestan sam da to znači ekipiranje stručnog i kompetentnog tima koji može, zna i želi pratiti svjetske trendove i zbivanja te koji može osigurati logističku podršku koja je potrebna za tako ozbiljne kulturne pothvate. Danas u doba Interneta i brzih komunikacija bitno je imati osobu koja zna ili barem koja zna tko zna – ostalo je pitanje marljivosti, upornosti i svakodnevnog rada.

Radionički program – kako poboljšati odnos između onog što vidim i onog što mogu

Radionički program Festivala po sebi je dobro zamišljen iako najveći prostor za poboljšanje ima u organskom vezivanju za prikazane sadržaje na Festivalu.

Radionice bi trajno trebale gurati tri velika cilja.

Prvi cilj bio bi u stalnom podizanju kvalitete voditelja kako bi djeca imala priliku raditi s najvećim stručnjacima, umjetnicima i kreativcima iz pojedinih područja. Idealno bi bilo kad bi neki od voditelja radionica bili sami autori najkvalitetnijih sadržaja koje su djeca imala priliku vidjeti na pozornicama Festivala. Tada bi djeca mogla dobiti izravni poticaj da provedu svoje ideje u djelo i da ih ličnosti u čijem su radu direktno uživali sada potiču da sami stvaraju i tako se neposredno vežu za djelo koje su gledali. Posebno bi poticajno bilo kad bi barem neki voditelji radionica bili međunarodno poznati umjetnici, glumci ili redatelji za koje djeca znaju s filma ili televizije i koji se bave umjetničkim ili edukativnim sadržajima za djecu. Takve ljude često nije skupo dovesti na međunarodne festivale. Uz pravodobne kontakte i komunikaciju brojne svjetske ličnosti rado se odazivaju pozivima za rad sa djecom.

Drugi cilj bio bi dostupnost radionica (i cijelog Festivala) svoj djeci Hrvatske, a ne samo djeci Šibenika. Rješavanje logistike smještaja i financiranja prijevoza i boravka djece iz drugih gradova RH u Šibenik nije nimalo lak zadatak, ali se komunikacijom s drugim gradovima, županijama i općinama može riješiti. Dovođenje makar i stotinu ili dvije stotine djece iz drugih gradova započelo bi put otvaranja MDF-a prema svoj djeci naše države. Natječaji, nagradna putovanja, sustavna propaganda u svim osnovnim školama RH i pozicioniranje MDF-a kao centralne manifestacije, krune stvaralaštva za djecu na kraju svake školske godine, dovela bi do lakšeg financiranja dolaska većeg broja djece u Šibenik. Radionice, organski povezane s predstavama, izložbama i filmovima bile bi zajednički sadržaji povezani u elitni kreativni vrhunsko kvalitetni zabavni park zvan Međunarodni dječji festival u Šibeniku.

Treći bi se cilj mogao ogledati i u boljem artikuliranju finalnih rezultata svake pojedine radionice. Izložba, zbornik radova, dječji film ili predstava, sve

demonstracije naučenog (a to je na tragu onoga što se i do sad radilo) trebale bi dobiti vidljivije mjesto unutar festivala. Prvi i drugi vikend mogli bi imati poseban dan za poslijepodnevna prikazivanja završnih pokaznih satova svake od radionica gdje bi djeca okupljenim gledateljima prikazala svoje uratke. Tako bi već na početku tjednog ciklusa radionica znali da kroz njih prolaze proces, umanjen i ubrzan, ali sličan onom koji prolaze umjetnici što stvaraju „velike“ programe. Dakle osvijestili bi put od ideje do realizacije, od samoće ateljea, montaže ili probne sale do suživota s gledateljima i ljubiteljima umjetnosti. Da je umjetnost primijenjena, da služi da bi smo svoj unutarnji svijet podijelili s drugima, trebalo bi jače naglasiti u primarnoj ideji svih radionica.

Svečano otvaranje – put k brendiranju Šibenskog kazališta i Festivala

Veliki uspjeh što ga je doživjela trilogija mjuzikla Buratino-Matilda-ČOZ u produkciji MDF-a i šibenskog kazališta dokazala je da smo spremni glazbeno-scenski spektakl učiniti posebnim proizvodom i pravim brendom našeg Festivala i Kazališta. Ovim velikim scenskim pothvatima nametnuli smo se kao unikatni proizvođači ove scenske forme u cijeloj Hrvatskoj. Napraviti mjuzikl za cijelu obitelj posebni je scenski žanr koji kod nas nije nitko radio ni tako ambiciozno ni tako uspješno kao MDF. Time smo otvorili specifični prostor za prepoznatljivost i izvrsnost.

Spomenuti projekti pokazali su brojne prednosti te put kojim bi i dalje trebalo ići. Prije svega mislim na rad umjetničkog tandema Belan – Kleflin koji su uz autorski doprinos stvorili i ozračje u kojem su projekti nosili centralnu ideju kao perjanicu festivala: stavili su u centar hrabro dijete koje svojom dobrotom mijenja svijet. Posebnost predstava Matilda-Buratino- Čoz nije bila samo u izvrsnim umjetničkim dostignućima, već i u jednoj vrlo važnoj edukativno-ljudskoj komponenti. Ti su mjuzikli za svoje ravnopravne izvođače doveli na scenu šibensku djecu koja su cijele godine pohađala dramske radionice u kazalištu. Time su potvrdili samu bit i osnovnu ideju Festivala. Djeca koja su bila sastavni dio predstave nisu birana na audiciji, niti su prošla neku selekciju nametnutih autoriteta - u predstavama su sudjelovali svi koji su to željeli. Ta demokratičnost, otvorenost, predanost djeci šibenskih radionica predstavlja jednu od najvećih kvaliteta ovih naših velikih predstava.

Ustrajati na tom teškom putu značilo bi nametnuti MDF kao jedinstvenog, superiornog proizvođača ovog scenskog žanra u cijeloj regiji. Tako bi dječji ili bolje rečeno

obiteljski mjuzikl postao ono po čemu bi Festival i kazalište postali poznati, prepoznatljivi, jedinstveni. Znalo bi se da je MDF kao festival i kao producent posebno zaslužan za popularizaciju ove velike scenske forme i da gdje god se pojavi sa svojom produkcijom, dolazi u velikom sjaju scenskog spektakla za sve generacije.

Posebno je šteta što već realizirane, ove velike projekte nismo kako treba iskoristili, unatoč brojnim ponudama za umjetnička i komercijalna gostovanja. To bi u budućnosti svakako trebalo ispraviti, projekte koje su već realizirani (i plaćeni) iskoristiti kako bi se djeci širom Hrvatske pokazalo što se stvara u okrilju Festivala u Šibeniku.

Na tragu te ideje buduća otvaranja Međunarodnog dječjeg Festivala u Šibeniku trebalo bi pokušati vratiti na tračnice proizvodnje vlastitih glazbeno-scenskih autorskih dijela za djecu i obitelj. Svjesni da je takva forma ne samo produkcijski zahtjevna nego i vrlo skupa, otvaranje bi moglo biti u vlastitoj produkciji, dakle s premijernom glazbeno-scenskom predstavom organizirano svake druge godine. Ciklus od dvije godine omogućio bi već napravljenim predstavama da igraju i u Šibeniku i na gostovanjima u zemlji i svijetu, a i produkciji da skupi snagu i sredstva za novu predstavu naredne godine. Zbog svega gore navedenog, s umjetničkim tandemom Kleflin - Belan planiram uspostaviti čvršću suradnju na projektima oko festivala te produkcije istog.

U međuvremenu Festival bi mogle otvarati velike gostujuće predstave, prvenstveno tu mislim na strane produkcije, koje bi bile ostvarene uz pomoć zemalja partnera. Mišljenja sam kako je produkcijski te zbog samog međunarodnog aspekta, opravdanije dovesti strani ansambl na otvaranje MDF-a u godini kada ne radimo vlastitu produkciju. Takvom praksom uspostavili bi mogućnosti vlastitih odlazaka u inozemstvo po modelu međunarodne razmjene.

Strateški ciljevi za desetogodišnje razdoblje:

Kao zaključak ovih promišljanja o Međunarodnom dječjem Festivalu volio bih još jednom pobrojiti strateške ciljeve za desetogodišnje razdoblje, svjestan da su to samo neke od tema kojima bi se budućnost Festivala trebala baviti.

Dakle, trebalo bi:

- jasnije artikulirati osnovnu ideju festivala: organizatorima, proizvođačima i u konačnici krajnjim korisnicima – samoj djeci i njihovim obiteljima.
- medijski i društveno promovirati Festival kako bi njegov značaj postao jasan svim zainteresiranim konzumentima i institucijama.
- podići kvalitetu programa koji se prikazuju na Festivalu dovođenjem što relevantnijih sadržaja.
- podići dostupnost Festivala u prikazivačkom i radioničkom programu svoj djeci RH.
- u radionički program uključiti velike umjetničke osobnosti kako bi djeca doživjela susret s inspirativnim i kreativnim vizionarima.
- radionički program organski povezati uz izvedbeni program.
- financiranje Festivala osloniti, uz postojeće izvore, na europske fondove, korporacijske sponzore i međunarodne organizacije i donatore.
- brendirati Festival kao velikog proizvođača glazbeno-scenskih formi za cijelu obitelj.
- promijeniti neke načine organizacije i poslovanja Festivala.
- osvježiti i obnoviti stručni tim vođenja Festivala.

U ovom prilogu, posvećenom MDF-u mnoga otvorena pitanja i teme nisu niti dotaknute.

U praksi mnogo će truda trebati u polju konsolidiranja financija, marketinga i organizacijske strukture festivala.

Brojni problemi, kojih sam itekako svjestan, također ovdje nisu spomenuti, kao što su problem neodrživo visoke cijene smještaja sudionika i gostiju, problem neadekvatne tehničke opremljenosti i visokog najma iste (umjesto mogućeg vlastitog investiranja u

tehničku opremu), premalog broja ljudi unutar tehničke službe, nedostatak voznog parka i mnoge druge.

U ovom se dijelu uglavnom tematiziralo ono najvažnije: vizija i ideja Međunarodnog dječjeg festivala u Šibeniku.

Pred nama je uskoro šezdeseti jubilarni Festival. To je velika odgovornost, ponos i ogroman zadatak na sve nas. Na međunarodnoj kazališnoj karti svijeta ucrtali smo se s neponovljivim proizvodom: Festivalom za djecu uz sudjelovanje djece i umjetnika zajedno na obali najljepšeg mora na svijetu, u kolijevci mediteranskoga kamenog grada u sjeni velebne katedrale na popisu svjetske baštine. Veći nam aduti ne mogu biti dani na stol.

Na ljudima koji dolaze u vodstvo Festivala leži samo jedan zadatak: da te velike dobitne karte ne proigraju uzalud.